

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АВТОМОБІЛЬНО-ДОРОЖНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

**ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ В.Н. КАРАЗІНА**

**КАЗАХСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ АЛЬ-ФАРАБІ**

TEXAS A&M UNIVERSITY-COMMERCE (USA)

**ПРОБЛЕМИ І ПЕРСПЕКТИВИ
ПІДГОТОВКИ
ІНОЗЕМНИХ СТУДЕНТІВ**

МІЖНАРОДНА НАУКОВО-ПРАКТИЧНА КОНФЕРЕНЦІЯ

11-12 жовтня 2018 р.

Харків

Міністерство освіти і науки України
Харківський національний автомобільно-дорожній університет
Харківський національний університет
імені В.Н. Каразіна
Казахський національний університет
імені аль-Фарабі
Texas A&M University-commerce (USA)

**ПРОБЛЕМЫ И ПЕРСПЕКТИВЫ
ПОДГОТОВКИ
ИНОСТРАННЫХ СТУДЕНТОВ**

МЕЖДУНАРОДНАЯ НАУЧНО-ПРАКТИЧЕСКАЯ КОНФЕРЕНЦИЯ

11-12 ОКТЯБРЯ 2018 г.

**PROBLEMS AND PERSPECTIVES OF TRAINING
OF FOREIGN STUDENTS**

THE INTERNATIONAL CONFERENCE OF APPLIED SCIENCES

11-12 OCTOBER, 2018

Харьков
Kharkiv
2018

УДК 811+372.881.1(082)

Проблеми і перспективи підготовки іноземних студентів: матеріали міжнародної науково-практичної конференції, м. Харків, 11-12 жовтня 2018 р. – Х. : ХНАДУ. – 311 с.

У збірнику представлено статті, в яких висвітлюються актуальні проблеми лінгводидактики та методики викладання української та російської мов як іноземних, застосування у навчальному процесі традиційних та інноваційних технологій, прийомів та алгоритмів розвитку комунікативних та дискурсивних компетенцій іноземних студентів, питання професійно-мовленнєвого спілкування, міжкультурної комунікації та соціально-психологічної адаптації, а також сучасних методів викладання гуманітарно-природничих дисциплін нерідною мовою.

Друкується в авторській редакції. За зміст, автентичність фактичного матеріалу та посилань відповідають автори.

Problems and perspectives of training of foreign students: proceedings of the international conference of applied sciences, Kharkiv city, 11-12 October, 2018. – Kharkiv, KhNAHU. – 311 p.

The collection contains articles covering current problems of linguodidactics and teaching methods of Ukrainian and Russian as Second (Foreign) languages, application of traditional and innovative technologies, techniques and algorithms for the development of communicative and discursive competences of foreign students in the educational process, issues of professional learning, intercultural communication and social-psychological adaptation, as well as modern methods of teaching humanities and natural sciences in a non-native language.

Reprinted in the author's edition. In terms of content, the authenticity of the actual material and the references is consistent with the authors.

© ХНАДУ, 2018

© Колектив авторів

Література:

1. Берников О.А. Арабская грамматика в таблицах и схемах. – М.: Русский язык, 2008 – 144 с.
2. Болотов В.Н. Арабский язык. Справочник по грамматике. – М.: Живой язык, 2009 – 224 с.
3. Вагнер В.Н. Лингвоориентированная методика преподавания русского языка как иностранного. – Традиции и новации в профессиональной деятельности преподавателя русского языка как иностранного. – М.: РУДН, 2002, с.60-74.
4. Джамиль Я.Ю. Литературный арабский язык. – М.: Живой язык, 2006.
5. Ибрагимов И.Д. Арабский язык. – СПб: АСТ, 2007 – 256 с.
6. Фролова О.Б. Мы говорим по-арабски: Учебник. – М.: Филология, 2002 – 286 с.

Лінгводидактичні проблеми викладання української мови як іноземної у медичному університеті

Бондар Ю.О.

Запорізький державний медичний університет

м. Запоріжжя, Україна

e-mail: iu.bondar2016@ukr.net

Приєднання України до Болонського процесу спричинили зміни в соціально-економічній сфері, що зумовило відкриття інформаційного простору для іноземних студентів і надало змогу вивчати українську культуру, історію, літературу й мову. «Потреба в оволодінні іноземцями теоретичними та практичними навичками української мови стала рушієм розвитку української лінгводидактики як методичної дисципліни, що вивчає зміст, методи, форми навчання української мови загалом та іноземної зокрема»[3, с. 109].

Після того як Україна стала незалежною, у вищих навчальних закладах збільшилась кількість іноземних студентів, які бажають отримати освіту саме в Україні. Це стало поштовхом для викладання української мови як іноземної. Останніми роками в Україні розвивається такий напрямок у мовознавстві як лінгводидактика української мови як іноземної.

Освітня підготовка майбутнього медичного працівника вимагає щоб процес викладання української мови був зорієнтованим на формування й розвиток професійних комунікативних навичок в іноземних студентів.

Навчання мовленнєвої діяльності насамперед передбачає формування у студентів-медиків, мотивації, як важливого компонента мовленнєвої діяльності.

Таким чином, «джерелом мовленнєвої діяльності виступає комунікативна потреба, саме вона стає провідним мотивом діяльності людини»[2].

Мотив – перша інстанція у процесі породження мовлення, водночас він же стає й останньою інстанцією у зворотному процесі – процесі сприймання і розуміння висловлювання, адже ми розуміємо не стільки саме мовлення, навіть не думку, а те, заради чого наш співрозмовник висловлює ту чи іншу думку, тобто мотив мовлення. Оскільки будь-яка діяльність людини (в тому числі й мовленнєва) є вмотивованою та цілеспрямованою, відповідно вихідним механізмом говоріння постає приведення в дію мотивації. Мотивація – процес дії мотиву [2]. Основними об'єктивними факторами, які визначають причини викладання української мови як іноземної, є необхідність використання мови у подальшій діяльності (навчанні, роботі і т. ін.) та повсякденному спілкуванні. «Сучасні підходи до викладання української мови як іноземної у медичному університеті визначаються, як основною функцією самої мови (бути найважливішим засобом спілкування, пізнання та впливу), так і метою професійного навчання, яка зумовлена соціальним замовленням суспільства – сформувати високоосвіченого фахівця, всебічно розвинену особистість, здатну задовольнити потреби професійного спілкування, якій властива справжня культура спілкування в різних видах мовленнєвої діяльності» [5, с. 155].

У працях багатьох дослідників наголошується, що найбільш результативними є підходи, які зорієнтовані на використання комунікативних технологій навчання. Щодо викладання української мови як іноземної, то комунікативний підхід є одним із найбільш поширених. На думку І. А. Дирди, «комунікативний підхід є продуктивним тому, що він спрямований саме на практику спілкування»[1,с. 435].

У 2004 році, після проведення освітньої реформи й упровадження кредитно-модульної системи навчання, науково-дослідницькі праці з української

мови як іноземної стають спрямованими на задоволення Загальноєвропейських вимог із мовної освіти, які мають визначити загальне підґрунтя для створення навчально-методичного забезпечення в європейському просторі [4, с. 110].

З цього часу і до сьогодні українська лінгводидактика активно розвивається, даючи до своєї бази нові напрями досліджень у сфері викладання української мови для студентів-іноземців. Як і будь-яка галузь науки, яка тільки починає своє становлення, українська мова як іноземна потребує ретельного вивчення, при цьому пильної уваги науковців вимагають труднощі, з якими зіштовхуються викладачі під час процесу викладання української мови в іншомовній аудиторії. Сучасні українські лінгводидакти зазначають, що загалом можна виокремити три групи іноземців, які приїждять до України на навчання:

а) ті, що володіють російською мовою та є вихідцями з країн СНД (Росії, Білорусі, Вірменії, Туркменістану, Азербайджану та ін.);

б) ті, для яких рідними є слов'янські мови південно-західної підгрупи (громадяни Польщі, Чехії, Словаччини та ін.);

в) представники народів, що не володіють російською мовою та не належать до групи індоєвропейських мов (іноземці з Китаю, В'єтнаму, Йорданії, Ірану, Нігерії, Марокко та ін.) [4, 110].

Під час роботи зі студентами другої та третьої категорії викладачі використовують мову-посередник (англійська, або французька). Але у багатьох викладачів через це виникають труднощі, адже одразу виникає питання володіння викладачами іноземною мовою в межах міжкультурного спілкування «викладач-студент». Для кожної з груп студентів українська мова є засобом оволодіння певним фахом, тому навчальний матеріал повинен обиратися залежно від сфери спілкування, зумовленою певною спеціальністю, яку іноземець обирає для навчання.

Викладач з української мови як іноземної є відповідальним за результат професійного навчання іноземних студентів української мови, створення курсів із вивчення української мови як іноземної, підготовку навчально-методичного

забезпечення, апробацію технології навчання іноземних мов, вирішення теоретичних і практичних проблем із навчання української мови в осередку іншомовного спілкування.

У галузі фахової медичної освіти, де мовна компетентність стає важливою умовою професійної підготовки майбутніх лікарів, особливо актуальним стає компетентнісний підхід до навчання мови. «Компетентнісний підхід має багато переваг перед іншими підходами через закладену в його змісті безпосередню спрямованість навчання на реалізацію професійних завдань» [5, с. 162]. Перспективи дослідження передбачають визначення структури професійної медичної комунікації та розроблення оптимальної моделі формування комунікативних навичок в іноземних студентів-медиків.

Література:

1. Дирда І. А. Комунікативний підхід до навчання української мови як іноземної на основному етапі / І. А. Дирда // Філологічні студії. Науковий вісник Криворізького державного педагогічного університету. - 2015. - Вип. 13. - С. 433-436. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/PhSt_2015_13_62
2. Кузь Г.Т. Розвиток лінгводидактики української мови як іноземної у контексті національної мовної політики. // Наукові праці Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка. Філологічні науки. - 2013. - Вип. 34. - С. 162-165.
3. Павленко О.М. викладання української мови в процесі пропедевтичної підготовки іноземних студентів як лінгводидактична проблема. // Гуманітарні проблеми становлення сучасного фахівця: Матеріали VIII Всеукраїнської науково-практичної конференції 22-23 березня 2007 р.
4. Пальчикова О.О. Проблеми навчання української мови в іншомовній аудиторії // Science and Education a New Dimension: Pedagogy and Psychology. Vol. 9, 2013. – С. 109-112.
5. Сергієнко Т. Підходи до навчання української мови як іноземної в медичних університетах. // Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології. – 2017. - №6. – С. 153-165.

Межкультурная коммуникация во времени и пространстве (из опыта создания и продления творческих контактов)

Валит Е.С.

Харьковский национальный университет имени В.Н. Каразина

г. Харьков, Украина

e-mail: e_valit@mail.ru

Перед преподавателем русского языка как иностранного всегда стоит задача научить своих студентов не только языку, но и помочь им постигнуть картину мира людей, говорящих на этом языке. И формирует межличностное

ЛІНГВОДИДАКТИКА ТА МЕТОДИКА ВИКЛАДАННЯ УКРАЇНСЬКОЇ ТА РОСІЙСЬКОЇ МОВ ЯК ІНОЗЕМНИХ

Айтпаева А.С., Якубаева К.С. Особенности организации работы фонетических курсов на начальном и продвинутом этапах обучения	3
Ахмедова А.К., Муссаева Г.А. Features of the formation of skills and abilities of the foreign students from Islamic Republic of Afghanistan at Russian lessons as foreign	8
Бєлікова О.В., Бессонова Н.М., Греул О.О. Основні засоби формування письмової компетенції іноземних студентів на підставі анотування та реферування фахових текстів	12
Белый В.В. Особенности предложно-падежных систем арабского и русского языков	18
Бондар Ю.О. Лінгводидактичні проблеми викладання української мови як іноземної у медичному університеті.....	25
Валит Е.С. Межкультурная коммуникация во времени и пространстве (из опыта создания и продления творческих контактов).....	28
Вальченко І.В. Навчальний посібник з російської мови як важливий чинник формування мовної особистості.....	34
Васецька Л.І. Комунікативно-когнітивний підхід до навчання наукового дискурсу іноземних студентів: аналіз проблеми та перспективні напрями вирішення	39
Irina Rodriguez. Patterns of Bilingual Code-Switching in Children and Their Social Implications.....	44
Кальниченко Н.М., Хотяїнцева І.В. Підготовчі та мовленнєві вправи з аудіювання на початковому етапі навчання іноземних студентів української /російської мові	56
Кісіль Л.М Вимоги до відбору змісту навчання діалогічного професійного мовлення іноземних студентів інженерних спеціальностей у процесі мовної підготовки	60
Курбаниязова С.А Организация самостоятельной работы студентов на уроках английского языка	65
Мартинова І.Є. Продуктивні методи навчання української мови як іноземної	68
Мишонкова Н.А., Мельникова А.А. Формирование умений при обучении иностранных студентов при обучении аудированию	74